

Lennart Bodström: Utrikesdeklarationen 1984

Talare

Lennart Bodström
Utrikesminister

Datum

21 mars 1984

Plats

Stockholm

1 Herr talman!

De nordiska länderna försöker att föra en politik som gagnar avspänningen i den egna regionen. Den svenska neutralitetspolitiken har bidragit till att läget i Norden länge kännetecknats av lugn och stabilitet. För att neutralitetspolitiken skall fylla sitt syfte i fred likaväl som i kris och krig krävs att omvärlden har tilltro till vår vilja och förmåga att konsekvent fullfölja den valda linjen. Vår bedömning är att en sådan tilltro finns.

10 En bred enighet kring grundlinjerna i neutralitetspolitiken är en väsentlig tillgång för vårt land. Den bidrar till stadga och trygghet här hemma och har också ett stort utrikespolitiskt värde. Vi visar omvärlden att neutralitetspolitiken har en stark folklig förankring och att vi är beredda att underbygga denna politik med ett efter våra förhållanden starkt försvar. Den senaste politiska överenskommelsen om försvarets ekonomi är ett uttryck för detta.

Vår säkerhetspolitiska grundlinje kommer att fullföljas med fasthet och konsekvens.

20 Vi utgår från att också stormaktsblocken, trots det kyliga internationella klimatet, har ett fortsatt intresse av att inte rubba det säkerhetspolitiska mönster som varit rådande i Nordeuropa under hela efterkrigstiden. Ingen part kan rimligen ha någon fördel av att läget i Norden förändras eller att nya konfrontationsytter skapas. Det är mot den bakgrunden viktigt att stormakterna visar återhållsamhet i sitt agerande.

Som regeringen vid flera tillfällen tillkännagivit, ser den allvarligt på de uppgifter som under 1983 och även i år kommit om kränkningar av det svenska territoriet. De flesta iakttagelserna om förmodade gränskränkningar har visserligen efter de militära myndigheternas noggranna undersökningar kunnat

läggas åt sidan sedan man fått en naturlig förklaring till vad som iakttagits. Men kvar står ett antal iakttagelser där vederbörande myndigheter inte kunnat utesluta att det varit fråga om avsiktligt intrång på svenskt territorium.

35

Neutralitetspolitikens trovärdighet kräver att vi reagerar skarpt på gränskränkningar. Att underlåta att reagera skulle kunna missförstås, inte bara av den som kränker våra gränser utan även av tredje land.

40 På samma sätt skulle missförstånd med allvarliga konsekvenser kunna uppstå om regeringen utan att ha övertygande bevisning gjorde uttalanden om vem som var ansvarig för gränskränkningar. Det får inte uppstå misstankar om vår beslutsamhet att konsekvent och med fasthet fullfölja neutralitetspolitiken. För att vår neutralitetspolitik skall fylla sin viktiga roll att hålla oss utanför en stormaktskonflikt räcker det inte med att vi uttalar vår vilja till neutralitet. 45 Därutöver fordras också att omvärlden har förtroende för vår uttalade vilja.

Strävan att bevara lugn och stabilitet i Norden blir alltmer betydelsefull, eftersom misstron mellan supermakterna tilltagit under senare år. Nya 50 kärnvapen utplacerades under 1983 i Europa. Förhandlingarna om såväl kärnvapen som konventionella vapen bröt samman eller uppsköts på obestämd tid. Dialogen mellan öst och väst avstannade på det ena området efter det andra. Det var i den situationen som konferensen om förtroendeskapande och säkerhetsskapande åtgärder och nedrustning i Europa öppnades i Stockholm.

55

Under Stockholmskonferensen har hittills tre förslag till säkerhets- och förtroendeskapande åtgärder officiellt lagts fram. Det första presenterades av NATO. Därefter lade Rumänien fram ett eget förslag. Warszawapaktens stater har således inte som grupp presenterat något formellt förslag. Men inställningen 60 hos staterna är ändå ganska väl klarlagd genom innehållet i de anföranden som under konferensen hållits av staternas utrikesministrar och företrädare för de permanenta delegationerna. Strax innan konferensens första session avslutades, lade åtta neutrala och alliansfria stater fram ett gemensamt förslag.

65 Det torde inte vara att gå för långt i förenkling om man säger att NATO och Warszawapakten i sina förslag redovisat två mycket olika betraktelsesätt. NATO-sidan vill att parterna omgående har insyn i varandras militära dispositioner av olika slag. Därför föreslår NATO ett sexpunktsprogram innefattande information, observation och kontroll samt ökad kapacitet för

snabb kriskommunikation. NATO:s inställning är således att man först skall skaffa sig en uppfattning om nuläget och möjligheterna att utöva kontroll samt därefter i ett senare skede komma över till s. k. restriktionsåtgärder, dvs. begränsning av olika former av militär aktivitet.

75

Från Warszawapaktens sida önskar man i första hand få till stånd ett politiskt åtagande av alla kärnvapenstater att avstå från första-användning av kärnvapen, och ett avtal om förbud mot hot om eller användning av våld. Därutöver kan man tänka sig att förhandla om restriktionsåtgärder och informationsutbyte om militära aktiviteter.

80

De neutrala och alliansfria staternas förslag präglas helt naturligt i första hand av sådana åtgärder som gruppen anser förstärker de egna staternas säkerhet. Förslaget innehåller ett brett spektrum av åtgärder avseende såväl ökad öppenhet som begränsningar i fråga om militär verksamhet.

85

Det är vår förhoppning att Stockholmskonferensen positivt påverkar relationerna mellan de två militärallianserna. Av betydelse är att man i Wien återupptagit de s. k. MBFR-samtalen, dvs. samtalen om begränsning av konventionella styrkor i Centraleuropa. Det kan dock knappast hävdas att någon avgörande förändring inträtt. Den närmast totala bristen på förtroende och förståelse mellan supermakterna synes bestå.

90

Det finns ett samband mellan de förhandlingar som nu pågår på olika håll.

95

Lyckas man i Stockholm enas om förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder, bör det bli lättare att i Wien nå framgång i de just återupptagna samtalen om ömsesidiga balanserade truppproduktioner i Centraleuropa. Skulle man i dessa förhandUngar nå resultat, kan detta i sin tur göra det lättare att få i gång förhandlingarna om medeldistansvapen och strategiska vapen på kärnvapenområdet. När man på en del håll diskuterar kärnvapenfrågor, brukar man just föra in i resonemanget den bristande balans i fråga om konventionella styrkor som man anser föreligga.

100

Enligt svensk uppfattning råder det f.n. en ungefärlig jämvikt mellan supermakternas samlade kärnvapenarsenaler. Detta borde vara en god utgångspunkt för en frysning. Genom en frysning skulle man också hindra utvecklandet av nya generationer av kärnvapen. Sverige har i FN krävt ett förbud mot prov, produktion och ytterligare utplaceringar av kärnvapen och

105

110 kärnvapenbärare samt förbud mot produktion av klyvbart material för vapenändamål. Vårt förslag har i generalförsamlingen vunnit en bred och ökande anslutning.

Sverige har i nedrustningskonferensen i Geneve presenterat ett förslag till avtal
115 om fullständigt stopp för alla kärnvapenprov. Om ett sådant kunde uppnås, skulle det samtidigt innebära ett hinder mot ytterligare spridning av kärnvapen till nya länder. Andra nedrustningsfrågor som regeringen fäster särskilt avseende vid är förhandlingar om att hejda kapprustning i yttre rymden samt ett fullständigt förbud mot kemiska vapen. I det senare fallet synes det också
120 föreligga någon möjlighet att supermakterna närmar sig varandra. De har också förklarat sig vara intresserade av att förhindra spridning av kärnvapen till nya stater.

I kärnvapenåldern är det en tvingande nödvändighet att försöka uppnå säkerhet
125 tillsammans med och inte på bekostnad av motparten. Gemensam säkerhet sammanfattar just detta synsätt. Det ligger i linje med traditionell svensk utrikes- och säkerhetspolitik och med FN-stadgan.

Det i tiden mest näraliggande förslaget som syftar till att begränsa
130 kärnvapenkapprustningen är uppmaningen från den oberoende kommissionen för nedrustning och säkerhetsfrågor till Förenta staterna och Sovjetunionen att förbinda sig att under ett år upphöra med utplacering av kärnvapen. Ett sådant moratorium skulle göra det lättare att nå enighet om nya principer för förhandlingarna om kvalitativa och kvantitativa begränsningar av kärnvapenarsenalerna. Regeringen ställer sig bakom förslaget till moratorium.
135

När det gäller vårt eget närområde anser regeringen det angeläget att arbetet fortsätter på att åstadkomma en nordisk kärnvapenfri zon. Det grundläggande syftet med en sådan zon är att förbättra de nordiska ländernas säkerhet genom
140 att minska kärnvapenhotet mot dem. De nordiska länderna skulle åta sig att inte tillåta kärnvapen på sina territorier vare sig i krig eller fred. Inget hot om användning av kärnvapen skulle därmed utgå från nordiskt territorium. Kärnvapenstaterna skulle utfästa sig att inte använda eller hota använda kärnvapen mot de nordiska ländernas territorier. Ett zonarrangemang i Norden
145 måste också innefatta förpliktelser rörande kärnvapenfrihet i Östersjön samt att kärnvapen avsedda eller lämpade för mål inom den tänkta zonen dras bort från vårt närområde.

150 En nordisk kärnvapenfri zon kan utgöra ett konkret bidrag och ett viktigt led i strävandena att minska kärnvapnens roll i Europa. Ett minskat kärnvapenhot och minskad förekomst av kärnvapen i vårt närområde kan bidra till att reducera spänningen mellan stormaktsblocken. Därmed kan en kärnvapenfri zon främja avspänningen och stärka Nordens och Europas säkerhet.

155

Mot slutet av förra året redovisade regeringen svaren på sin sondering om en korridor fri från slagfältskärnvapen på ömse sidor om gränsen mellan Warszawapakten och NATO i Centraleuropa. Ett tillbakadragande av sådana kärnvapen från området närmast gränsen skulle enligt regeringens mening
160 innebära att möjligheterna ökade för att undvika att kärnvapen skulle dras in i en väpnad konflikt från dess första timmar eller dagar.

Den omständigheten att regeringen tagit detta initiativ har otvivelaktigt ökat kunskaperna om förslaget och intresset för det. Förslaget spelar en ökande roll i
165 debatten, både inom länder och mellan företrädare för olika länder. För egen del kommer regeringen att i sina internationella kontakter ta upp korridorfrågan, där så befinnes lämpligt.

Herr talman!

170

Det finns ett samband mellan upprustning, underutveckling och svält. I dag används drygt 20 gånger mer på vapen än på utvecklingshjälp.

De nordiska länderna har tagit initiativ till en FN-studie om det globala sambandet mellan nedrustning och utveckling. Som en uppföljning av denna studie tillsatte regeringen förra året en utredning för att närmare klargöra i
175 vilken utsträckning svensk försvarsindustri vid en internationell nedrustning skulle kunna ställas om till civil produktion.

Kunskapen om den fruktansvärda nöden i u-länderna har svårt att tränga fram till industrivärldens folk. Massmedia som skall förmedla information inriktar sig på att tillhandahålla nyheter. Att i genomsnitt 20 000 barn dör per dygn i de fattiga länderna är ingen nyhet och blir därför något som får stå tillbaka för information om händelser och förhållanden som bedöms mer näraliggande och
185 intressanta. Med rätta talar de internationella hjälporganen om den "tysta katastrofen".

De senaste årens djupa lågkonjunktur i industriländerna har drabbat u-länderna
190 med full kraft. Stora skulder, höga räntor och stagnerande eller minskande
exportinkomster har tvingat u-länderna att drastiskt skära ned import och
statsutgifter.

Det är inte bara situationen i enskilda länder som i många fall ger anledning till
195 djup oro. Härtill kommer att ett stort antal människor av politiska, religiösa
eller andra skäl tvingats lämna sina hemländer, dit de inte kan återvända utan att
utsättas för förföljelser. Ca 10 miljoner människor får nu sina intressen
tillvaratagna genom FN:s flyktingkommissarie. För att denne skall kunna lösa
sina uppgifter fordras att FN:s medlemsstater solidariskt samverkar för att
200 bemästra problemen. Detta kan knappast sägas vara fallet f. n. Det är
betecknande att flyktingkommissariens årsbudget på 400 miljoner dollar så gott
som helt måste täckas genom frivilliga bidrag. Sverige finner det angeläget att
flyktingkommissariens auktoritet stärks, samtidigt som FN:s medlemsstater
samverkar bättre för att hjälpa flyktingarna.

205 Misstron mellan supermakterna försvårar också en lösning av regionala
konflikter runt om i världen. Detta gäller inte minst konflikterna i Mellersta
Östern, södra Afrika, Afghanistan, Kampuchea och Centralamerika. Kon-
flikterna leder inte enbart till förluster i människoliv utan också till att en redan
210 allvarlig ekonomisk och social situation försämras.

Grundvalarna för en lösning av konflikten i Mellanöstern finns i säkerhetsrådets
resolutioner 242 och 338. Vi anser att dessa resolutioner pekar mot en
förhandlingsuppgörelse som innebär ett israeliskt tillbakadragande från de
215 områden som ockuperades 1967 i utbyte mot grannländernas erkännande av
Israels rätt att existera inom säkra och erkända gränser. De nämnda
resolutionerna måste emellertid enligt vår mening kompletteras med ett
erkännande av det palestinska folkets rätt till självbestämmande - inkl. rätten till
en egen stat.

220 Ett genomgående drag i Israels politik under de senaste åren har varit försöken
att få bort PLO ur den politiska processen. PLO:s möjligheter att agera
självständigt har också minskat genom att andra länder, såsom Syrien, har
utnyttjat motsättningar inom organisationen för egna syften.

225

För att en lösning av den palestinska frågan skall bli rättvis och hållbar måste en uppgörelse accepteras och stödjas av det palestinska folket. Detta förutsätter att palestinska representanter som åtnjuter sitt folks förtroende deltar i
230 fredsprocessen. Det är vår uppfattning att PLO och dess ledarskap - trots de interna stridigheterna - åtnjuter det stöd som krävs för denna uppgift.

Den olösta Palestinakonflikten kastar sin skugga även över Libanon, som blivit skådeplats för främmande krafters politiska och militära maktspel. Krisen i
235 Libanon har blivit ett exempel på hur utländsk inblandning kan förvärra en intern konflikt. Respekten för Libanons integritet och suveränitet måste återupprättas.

Apartheidregimens systematiska förtryck och utsugningen av den svarta majoriteten i Sydafrika har förvärrats, vilket vi har särskild anledning att erinra oss i dag på 24-årsdagen av Sharpville-massakern, då 69 fredliga demonstranter sköts ihjäl av den sydafrikanska polisen. Motståndare till apartheidsystemet fortsätter att fängslas, torteras och avrättas. Tvångsförflyttningen av svarta har ökat.
245

Utvecklingen går mot en allt våldsammare konfrontation i Sydafrika. Ansvaret vilar fullt ut på den vita minoritetsregimens envetna försvar av sina privilegier.

Särskilda åtgärder mot Sydafrika är enligt regeringens uppfattning nödvändiga så länge Sydafrika fortsätter sin unika rasåtskillnadspolitik, inskriven i landets lagsystem, och framhärdar i sitt öppna förakt för folkrätten. Syftet med regeringens politik är att uppnå att apartheidpolitiken avskaffas utan blodsutgjutelse, att lindra nöden för offren för denna politik och att förmå Sydafrika att acceptera genomförandet av FN:s Namibiaplan.
250

Sverige har länge hävdats att FN:s säkerhetsråd bör besluta om omfattande och bindande sanktioner mot Sydafrika i enlighet med kap. 7 i FN-stadgan.
255

Den senaste tidens förhandlingar i södra Afrika har lett till att upptrappningen av våldet har avstannat - åtminstone temporärt. Sydafrika har emellertid ännu inte övergivit sin envist bedrivna förhållningspolitik i Namibiafrågan. Vi kan inte räkna med att den sydafrikanska regimen är beredd att avlägsna den grundläggande orsaken till det allvarliga läget i södra Afrika, dvs. apartheidsystemet.
260

De nordiska utrikesministrarna har inbjudit utrikesministrarna i de s. k. frontstaterna till ett möte i Stockholm i juni i år. Vår avsikt är att vid detta möte få en mer djupgående information om situationen i södra Afrika. Med
270 anledning av den allvarliga situationen i södra Afrika har regeringen beslutat anslå ett extra bidrag på 10 milj. kr. för bl. a. apartheidpolitikens offer.

Motsättningarna i Kampucheakonflikten kvarstår. Dialogen mellan de inblandade länderna i regionen måste konkretiseras ytterligare för att skapa
275 förutsättningar för en fredlig lösning. Slutmålet måste vara ett Kampuchea fritt från främmande inblandning.

Det är nu mer än fyra år sedan sovjetiska trupper invaderade Afghanistan. Någon lösning av konflikten är ännu inte i sikte. Kriget fortsätter, och
280 civilbefolkningen utsätts för stort lidande. Den sovjetiska ockupationen är ett brott mot FN-stadgans grundläggande principer. Därför måste de sovjetiska trupperna dras tillbaka. Det afghanska folket måste ges möjlighet att bestämma sin egen framtid. Det är den svenska regeringens förhoppning att de indirekta samtal om Afghanistan som förs i FN:s regi skall kunna bidra till en sådan
285 lösning.

Kriget mellan Iran och Irak har den senaste tiden tagit en oroväckande vändning. Striderna har intensifierats med omfattande förluster i människoliv som följd. Civila mål har bombats. FN undersöker f.n. om kemiska stridsmedel
290 har kommit till användning i strid med internationella konventioner. Regeringen vill uttrycka sin djupa oro inför de många uppgifterna om folkrättsliga kränkningar i det pågående kriget. Det är mot denna bakgrund vår förhoppning att parterna skall inse nödvändigheten av ett snabbt slut på kriget. Olof Palme följer i detalj händelseutvecklingen i området i sin egenskap av FN:s
295 generalsekreterares representant i konflikten. Han står självfallet liksom tidigare till förfogande för att medverka till en fredlig lösning om båda parter så önskar.

Länderna i den s. k. Contadorgruppen har genom sina konstruktiva fredsanssträngningar visat att vägen till fred i Centralamerika går via
300 demilitarisering, demokrati samt ekonomisk och social utveckling. Sverige stöder helhjärtat Contadorgruppens strävanden, som också fick ett enhälligt stöd av den gångna höstens generalförsamling.

305 Det är vår förhoppning att ingen stat skall vidta åtgärder i Centralamerika eller
dess närområde som försvårar Contadoragruppens arbete. Militära aktioner,
såsom den folkrättsstridiga invasionen i Grenada i höstas, bidrar endast till att
spänningarna och konfliktriskerna ökar. Det är i dag av särskild vikt att alla de
310 som stöder en demokratisk utveckling i Nicaragua bidrar till att underlätta ett
genomförande av de allmänna valen i november i år.

Sverige är berett att tillsammans med andra stater göra vad som är möjligt för att
bidra till fredsprocessen liksom att fortsätta att ge humanitärt bistånd till offren
för regionens konflikter. Den dag förhållandena ändras är vi beredda att ge stöd
315 för återuppbyggnad och utveckling till andra länder i regionen liksom vi i dag
stödjer Nicaragua.

Övergången till civilt styre i Argentina är en stor och viktig seger för demokratin
i Latinamerika. Den utgör en inspirationskälla för alla dem som i andra länder i
320 regionen strävar mot samma mål.

För en liten stat är det naturligt att kräva respekt för internationell rättsordning.
Vi vänder oss mot de talrika fallen av öppet förakt för FN:s stadga och försöken
att förvränga den för att rättfärdiga användning av våld i internationella
325 konflikter.

Att främja respekt för mänskliga rättigheter ingår som en väsentlig del i vår
utrikespolitik. Vi utgår här från uppfattningen att varje människa har rätt till liv
i frihet och värdighet. Det finns ett starkt samband mellan mänskliga rättigheter
330 och fred. Förtryck inom en stat leder inte sällan till ökad spänning mellan stater,
ibland till krig. På omvänt sätt gäller att ökad internationell spänning är ägnad
att befästa och skärpa ett redan existerande förtryck inom stater.

Sambandet mellan respekt för mänskliga rättigheter och fred slogs fast i den
335 europeiska säkerhetskonferensens slutdokument 1975. Det är självklart att detta
samband också gäller globalt.

Av FN-stadgan följer att skyddet för de mänskliga rättigheterna är en uppgift
för FN och för det internationella samfundet som en helhet. Brott mot
340 mänskliga rättigheter är inte längre en stats inre angelägenheter.

Staternas förpliktelser på detta område har preciserats i en rad deklARATIONER och

345 konventioner. Sverige arbetar aktivt tillsammans med andra stater för att stärka
det internationella regelsystemet till skydd för de mänskliga rättigheterna.

Sedan flera år tillbaka verkar Sverige för att FN skall anta en konvention mot
tortyr. Vi hälsar med tillfredsställelse att inom Europarådet initiativ tagits till en
regional konvention mot tortyr.

350

Erfarenheten visar att allvarliga missförhållanden när det gäller mänskliga
rättigheter kan förekomma även inom kretsen av europeiska stater.

För Sveriges del har det länge varit naturligt att försöka stärka de internationella
355 normerna för mänskliga rättigheter genom att verka för ett förbud mot
dödsstraff. Vi välkomnar att en första konvention i detta ämne nyligen har
antagits av Europarådet. Vi konstaterar också att FN:s kommission för de
mänskliga rättigheterna den 6 mars antog en resolution om att åter föra in
frågan om en överenskommelse mot dödsstraff i FN:s arbetsprogram. Genom
360 ett annat beslut i kommissionen kommer intensifierade ansträngningar att göras
för att hindra de många summariska, ofta politiskt betingade, avrättningar som
förekommer i olika delar av världen.

De rättigheter som staterna enligt konventionerna om de mänskliga
365 rättigheterna har förpliktat sig att försvara är medborgerliga och politiska eller
ekonomiska och sociala. Fattigdom, svält och utbredd analfabetism är i många
länder uppenbara hot mot liv i frihet och värdighet.

Politisk demokrati och yttrandefrihet kan ibland upplevas som mindre
370 omedelbara behov av människor som är undernärda, hemlösa och illitterata.
Samtidigt är det självklart att ekonomiska utvecklingsansträngningar aldrig kan
accepteras som täckmantel för myndigheters missbruk eller våld gentemot
individens personliga integritet. Utvecklade och rika länder har ett ansvar för att
bidra till en positiv ekonomisk och social utveckling i tredje världen. En sådan
375 politik bidrar också på sikt till lugn och stabilitet och till att motverka förtryck
och främja en demokratisk utveckling.

Många av de krig och väpnade konflikter som utspelats i vår egen tid har haft
ekonomiska och sociala orättvisor som sin egentliga grund. En aktiv
380 biståndspolitik och ett energiskt arbete för mänskliga rättigheter utgör
väsentliga beståndsdelar i Sveriges långsiktiga fredsarbete. Många

förtryckarregimer har internationell spänning att tacka för sin existens och kan i skydd av yttre hot lättare hålla sig kvar vid makten. Därför är ett träge arbete
385 för att åstadkomma en förbättring av människors villkor ett mål som har nära samband med andra grundläggande mål för svensk utrikespolitik, nämligen avspänning och fred.

I skuggan av de övergripande frågorna om krig och fred och den ekonomiska
390 obalansen mellan nord och syd pågår en utveckling som på sikt kan komma att beröra vår säkerhet och överlevnad. Det gäller de globala och regionala miljöhoten. Ett akut hot är försurningen av miljö, förorsakad av alltför stora utsläpp av svavel och kväveföreningar i atmosfären. Denna miljöfara, som för Sveriges del bl. a. tar sig uttryck i livlösa sjöar och snabbt ökande skogsskador,
395 kan endast angripas i internationell samverkan. Bindande internationella åtaganden om betydande minskningar av utsläppen måste snarast komma till stånd. Sverige driver frågan aktivt och kommer ensidigt att åta sig minst 30 % minskning av svavelutsläpp fram till 1993.

400 Världsekonomin karakteriseras av slöseri med resurser. Orimligt stora rustningskostnader framstår som det främsta exemplet på detta. Också den höga arbetslösheten utgör en misshushållning med produktiva resurser.

Det ekonomiska läget håller nu på att förbättras. Tillväxttakten inom OECD-
405 området ökar, inflationen mattas av och stagnationen i världshandeln förefaller ha brutits. Men styrkan i uppgången är osäker såväl i Västeuropa som i u-världen, och många obalanser återstår. Allvarligast är sysselsättningsläget. För att komma tillbaka till 1979 års nivå på arbetslösheten, nämligen 20 miljoner inom OECD-området, skulle fordras att industriländerna inom OECD hade en
410 tillväxt av 18 000 nya arbeten om dagen under fem år.

Strukturproblemen inom industrin är på många håll oförändrat allvarliga. I spåren härav följer en växande protektionism. Den avsätter tydliga effekter i det internationella samarbetet. Under 1950- och 1960-talen gick det lätt att
415 samarbeta internationellt. Länderna hade en gynnsam BNP-utveckling: Läget är nu annorlunda, och varje land tänker mer isolerat på sina egna förhållanden, vilket leder till att samarbetet försvagas i samma stund som behovet av internationell samverkan är större än någonsin. Samarbete inom de särskilt upprättade internationella organen får stå tillbaka för ett samarbete som bedrivs
420 på bilateral nivå eller ibland med tre eller fyra länder involverade.

I hägnet av arbetslöshet och protektionism frodas nationalistiska strömningar. En inåtvänd attityd från i-ländernas sida försvagar samarbete mellan i- och u-länder. Detta är en utveckling som måste brytas. Gemensamt måste vi se till att den ekonomiska tillväxten stimuleras och att sysselsättningen ökar. Gemensamt måste vi verka för öppenhet i det internationella och ekonomiska samarbetet. Gemensamt måste vi arbeta för att ge u-länderna kraft att själva hantera sin ekonomiska utveckling.

430

Kan en sådan ekonomisk samverkan uppnås, har också ett verksamt bidrag lämnats till minskning av spänningarna i världen.

Källa

435 <div>Manuskript hämtat från riksdagen.se (2026-03-19) </div>

Taggar

Politiska tal, Riksdagen, Socialdemokraterna, Utrikesdeklaration

URI

440 <https://www.svenskatal.se/tale/lennart-bodstrom-utrikesdeklarationen-1984>

445

450

455